

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	23 september 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-0412	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	822B7AC1	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	2 maart 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Kaart plangebied 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen en leefgebied 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Moerbessenberg in Soesterberg

Op 2 maart 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Els & Linde B.V. namens Stichting Portaal, voor de locatie Moerbessenberg in Soesterberg (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-0412.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk vernielen van nesten van de huismus;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, verstoren en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de sloop van 32 portiekwoningen met twee bouwlagen, gelegen aan de Moerbessenberg in Soesterberg. Bij de sloop zal ook een deel van het omliggende groen in de achtertuinen worden verwijderd. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. Na de sloop wordt een nieuw complex met hierin 60 appartementen gebouwd, waarbij het achterliggende terrein aan de noordzijde van het complex deels groen wordt ingericht. U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, eerste lid, van de wet voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 juni 2021 tot en met 31 december 2023.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 6 en 30 augustus en 15 september 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De huismus is beschermd op grond van artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. In het activiteitenplan van 30 augustus 2021 geeft u hierover het volgende aan:

"Het project is locatie specifiek, aangezien het gaat om sloop van bestaande bebouwing en nieuwbouw ter plaatse. Het te slopen gebouw maakt onderdeel uit van een groter aantal nabijgelegen gebouwen die in slechte bouwkundige staat verkeren en uiteindelijk vervangen moeten worden. Het toepassen van gefaseerde sloop en nieuwbouw heeft de ecologische voorkeur boven grootschalige sloop van alle flatgebouwen op hetzelfde moment. De andere woningen krijgen t.z.t. ook een duurzame bouw. Uitstellen van de werkzaamheden is niet gewenst, vanwege de huidige staat van de bebouwing. De woningen staan leeg waardoor een sociaal onveilige situatie ontstaat. Bovendien leidt uitstel niet tot een ander effect.

Er is bewust gekozen voor een inrichting die recht doet aan de aanwezigheid van de huismus (en de vleermuizen) in combinatie met de verplichting om goede huisvesting te bieden voor de huurders. De alternatieven geven grotere effecten (bijvoorbeeld meer bouwen of minder groen).

Er wordt een combinatie van maatregelen gebruikt – de openingen in de gevels worden afgedekt met een exclusion flap en de overige verblijven (onder het dak) worden ongeschikt gemaakt door tocht. Daarvoor worden de dakpannen handmatig verwijderd onder begeleiding van een ecooloog. De beide methoden hebben zich in de praktijk bewezen. Er is gekozen voor de best uitvoerbare techniek. Het alternatief – plaatsen van bouwlampen – is minder effectief."

Uit uw onderbouwing blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing is voor wat betreft de locatie van de ingreep. In de planning worden de meest kwetsbare periodes van de huismus en de gewone dwergvleermuis ontzien. Ook voor wat betreft de werkwijze en de inrichting van het plangebied is gekozen voor maatregelen met zo weinig mogelijk negatieve effecten op de soorten.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de huismus heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. In het activiteitenplan van 30 augustus 2021 geeft u hierover het volgende aan:

"De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang 'volksgezondheid'. In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om naoorlogse woningen uit de jaren 1950-1980. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. De woningen waar de aanvraag op ziet zijn gebouwd in de jaren 50 en voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot, doordat meer gestookt moet worden om een warm binnenklimaat te behouden. Het huidige energielabel van de locatie betreft E. Met de nieuwbouw zullen de woningen minstens energielabel A+ krijgen. Hiermee draagt de voorgenomen renovatie bij aan de doelstellingen uit het Energie- en klimaatakkoord. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'volksgezondheid' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de huismus gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van de activiteit optreden, te rechtvaardigen.

In de oude situatie is de gemiddelde CO₂ uitstoot van het gehele complex 102.731,48 kg en in de nieuwe situatie 30.767 kg."

Uit de door u op 6 augustus 2021 aangeleverde berekeningen blijkt dat de verwachte gemiddelde CO₂-uitstoot afneemt. Dit betekent dat, ondanks de forse woningtoename en dankzij sterk verbeterde energielabels, sprake is van verduurzaming. De ingreep zorgt voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor voor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt de ingreep bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk "volksgezondheid". In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Huismus

Er zijn 25 broedparen van de huismus vastgesteld binnen het plangebied. De nesten bevinden zich onder de daken van de panden en zijn verdeeld over tien verschillende adressen. Een kaart met de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit. Verder maakt het groen binnen het plangebied onderdeel uit van het functionele leefgebied van de huismus. Een overzicht van het groen in en rond het plangebied dat wordt behouden dan wel verwijderd is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Gewone dwergvleermuis

Er zijn twee baltende gewone dwergvleermuizen aangetroffen binnen het plangebied, aan de noordzijde van de Moerbessenberg 2-32. Aangezien gewone dwergvleermuizen baltend rondvliegen zijn de locaties van de paarverblijfplaatsen niet exact vastgesteld. Mogelijke verblijfplaatsen zijn de pannendaken, houten betimmeringen met kieren en overhangende dakpannen aan de kopgevels van de panden. De verblijfplaatsen kunnen ook aanwezig zijn in de spouwmuur die toegankelijk is via enkele open stootvoegen. Maar omdat de stootvoegen zich slechts op 1,5 tot 2 meter boven de grond bevinden, worden deze waarschijnlijk niet gebruikt als invliegopening. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten. Een kaart met de locaties van de aangetroffen paarterritoria is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Huismus

De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als matig ongunstig. Huismussen worden nagenoeg overal in Nederland aangetroffen waar geschikt broedgebied aanwezig is. De hoogste dichtheden komen voor in min of meer kleinschalig cultuurlandschap met verspreide bebouwing, vooral op de hoge gronden. Ooit was de huismus de meest algemene broedvogel van Nederland. De soort is de laatste decennia om onbekende reden in aantal vrij hard achteruitgegaan. Ondanks het feit dat de oppervlakte aan stedelijk gebied en het aantal huizen groter geworden is in Nederland, is de huismus in aantal afgenomen. Het aantal geschikte nestplaatsen in nieuwbouwwijken is in vergelijking met oude bebouwingsvormen veel lager. Sinds de eeuwwisseling lijkt de broedpopulatie zich te herstellen. Het is nog onduidelijk of dit een structureel herstel is of dat het een tijdelijke opleving betreft (BIJ12, 2017). In Soesterberg is de huismus algemeen en in vrij grote aantallen verspreid over de bebouwde kom aanwezig. De exacte lokale staat van instandhouding is niet bekend, maar er lijkt sprake te zijn van een gezonde populatie.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van onder andere de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste vier jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2020). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig. De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Soesterberg is niet exact, maar de soort is algemeen aanwezig in Soesterberg.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden worden 25 nesten van de huismus vernield en wordt een deel van het functionele leefgebied van de huismus aangetast. Ook worden twee paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield en wordt de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen zijn voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De mogelijke verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Hierover hebben wij voorschriften opgenomen. Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Wij hebben voorschriften opgenomen over het behoud of de aanleg van voldoende functioneel leefgebied rondom de huismustillen en de kenmerken van de inbouwkasten voor de gewone dwergvleermuis. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus. De groene inrichting van het plangebied leidt tot een verbetering van het functionele leefgebied voor de soort. Ook wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officiële bekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Els & Linde B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Soest.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
 - Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
 - De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.
10. De maatregelen, genoemd in de aanvullingen van 8 augustus en 15 september 2021 en het activiteitenplan van 30 augustus 2021, moeten worden opgevolgd.

² Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

11. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet het plangebied ongeschikt voor vleermuizen worden gemaakt. Dit dient te gebeuren in de periode tussen 1 september en 30 oktober. Het ongeschikt maken van het plangebied in het voorjaar is niet toegestaan vanwege het broedseizoen van de huismus.
12. Het ongeschikt maken voor vleermuizen dient waar mogelijk plaats te vinden door het afdichten van kieren in combinatie met exclusion flaps. Bij het ongeschikt maken van overige openingen, door bijvoorbeeld delen van de betimmering te verwijderen, dient het doden of verwonden van vleermuizen zoveel mogelijk te worden voorkomen door eerst op aanwezigheid van dieren te controleren en/of de delen uiterst voorzichtig te verwijderen. Dit dient uitgevoerd te worden door een deskundige.
13. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen in de spouwmuren mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen daarna aaneengesloten minimaal 10°C zijn. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen na het afplakken gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient uitgevoerd te worden door een deskundige.
14. In de eindsituatie dient te worden gezorgd voor voldoende functioneel leefgebied binnen het plangebied nabij de huismustillen conform het Kennisdocument Huismus:
 - Behoud of aanleg van voldoende dekkingsmogelijkheden door bijvoorbeeld aanplant van doornige struiken, groenblijvende heesters, klimplanten, beukenhagen en dergelijke binnen 5 à 10 meter (bij voorkeur binnen 2,5 meter) van plekken waar geïmpregneerd wordt;
 - Behoud of aanleg van voldoende slaapgelegenheden door bijvoorbeeld aanplant van aanbrengen van groenblijvende gevelbegroeiing;
 - Behoud of aanleg van voldoende foerageergebied door bijvoorbeeld behoud of ontwikkeling van ruigtestroken;
 - Behoud of aanleg van voldoende drinkwater met bijvoorbeeld vijvers;
 - Behoud of aanleg van voldoende mogelijkheden voor stofbaden.
15. Voor het verplaatsen van de huismustillen van de tijdelijke naar de permante locatie geldt dat dit alleen mag gebeuren wanneer hierin geen broedende huismussen aanwezig zijn.
16. De inbouwkasten voor vleermuizen in de nieuwbouw dienen te worden geplaatst op minimaal 3 meter hoogte (bij voorkeur hoger), met een vrije aanvliegroute en vrij van kunstlicht en verstoring. De kasten dienen te bestaan uit voldoende ruw en duurzaam materiaal.

Na afloop van de werkzaamheden

17. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis mogen pas verwijderd worden wanneer de permanente verblijfplaatsen gerealiseerd zijn en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door de soorten. Hierbij dienen de gewenningsperiodes, zoals genoemd in de betreffende Kennisdocumenten voor de soorten, te worden gehanteerd.
18. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied

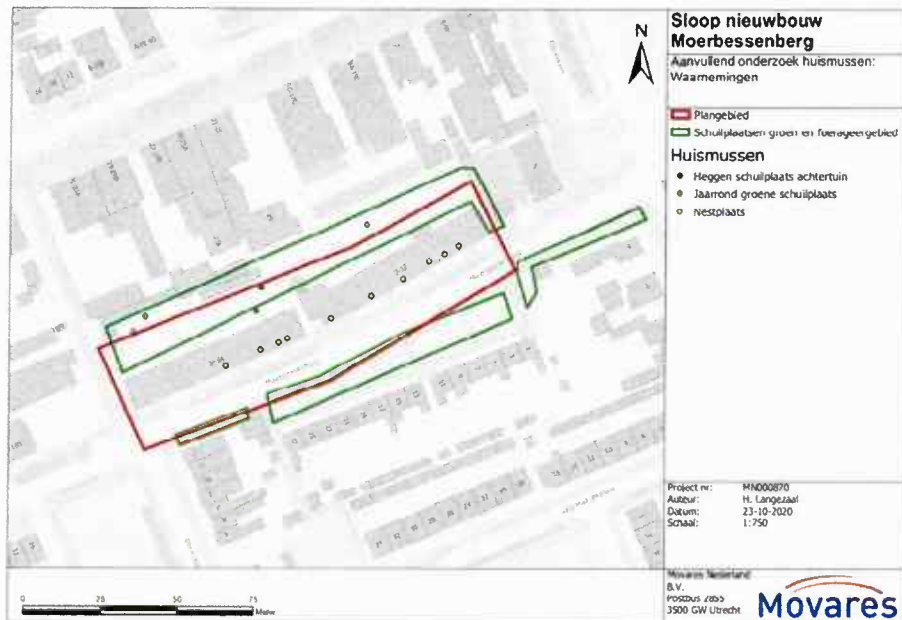

Figuur 1: Locatie van het plangebied (rood) aan de Moerbessenberg te Soesterberg.

(bron: "Nader onderzoek Moerbessenberg" van 30 oktober 2020)

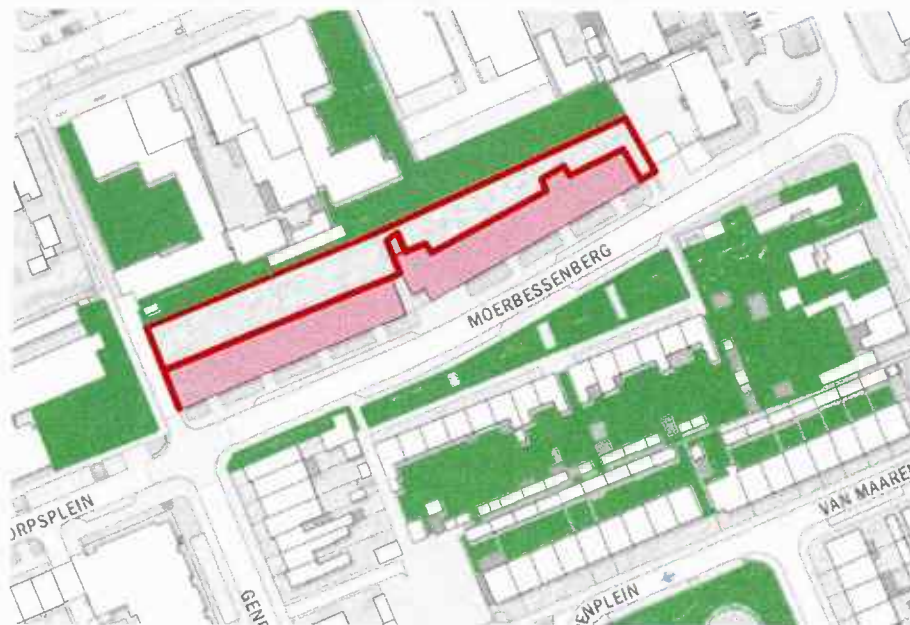
Bijlage 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen en leefgebied

Huismus

Figuur 4: Verschillende type waarnemingen van huismussen en onderdelen van de huismus zijn leefomgeving rondom de Moerbessenberg.

(bron: "Nader onderzoek Moerbessenberg" van 30 oktober 2020)

Groen wat geschikt is voor de huismus. In rood de groene plekken die tijdelijk verdwijnen danwel door bouwactiviteiten verstoord worden. In groen geschikt plekken voor de huismus dat behouden blijft.

(bron: "Bijlage 4. Kaarten en tekeningen" in aanvullingen van 6 augustus 2021)

Gewone dwergvleermuis

Figuur 5: Locatie van voerageergebied en paarterritoria gewone dwergvleermuis.

(bron: "Nader onderzoek Moerbessenberg" van 30 oktober 2020)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Huismus: tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Zoals aangegeven zijn de betreffende kennisdocumenten leidend bij de te nemen maatregelen. We hebben geen aanleiding gehad om hiervan af te wijken. De kasten hangen op minimaal 3 m hoogte. Tussen de kasten is een tussenruimte, de constructie is te beschouwen als een mussenhotel aan een muur.

De huismus leeft in losse kolonies (een aggregaat), de vogels zijn zeer beperkt territoriaal (alleen rondom het nest). Er zijn legio waarnemingen van groepen voedselzoekende dieren. Het betreft een tijdelijke situatie die alleen tijdens de bouw van toepassing is. De mussentillen kunnen op korte termijn geplaatst worden. Hierdoor worden extra maatregelen genomen voor de mitigatie.

De nestkastjes die gebruikt zijn voor de huismus

(<https://www.vivara.nl/systeem-nestkast-huismus-eco>)

De nestkasten zijn in week 48 2020 opgehangen (23 – 27 november)

(bron: "Vragen en antwoorden Moerbessenberg" in aanvullingen van 6 augustus 2021)

Locaties van de tijdelijke kasten (de gele lijn is de maximale afstand van 200 m). Rood de locatie van de tijdelijke vleermuiskasten en groen de locatie van de tijdelijke mussenkasten.

(bron: "Activiteitenplan Moerbessenberg te Soesterberg" van 30 augustus 2021)

Huismus: permanente alternatieve verblijfplaatsen en leefgebied

Verblijfplaatsen

Daarom worden er twee mussentillen geplaatst. Het maken van een mussentil is maatwerk (een voorbeeld van een geschikte til is HT MU01 van Vivara pro (met 54 nestplekken).

Voor zover er dakpannen komen wordt er voor gezorgd dat de onderste rij pannen toegankelijk worden voor de huismus. Het aantal nestplekken zal dus eerder toenemen dan afnemen.

Om de vogels te laten wennen aan de mussentil wordt op korte termijn minimaal een mussentil geplaatst in het plantsoen tegenover de bouwplaats. Na afronding van de (ruw)bouw wordt de mussentil op de definitieve plek geplaatst.

(bron: "Vragen en antwoorden Moerbessenberg" in aanvullingen van 6 augustus 2021)

"Aan de voorzijde, linker en rechter kopgevel komen dakpannen."

(bron: aanvullende informatie van 15 september 2021)

Leefgebied

De nestplekken van de huismus blijven niet behouden en worden verstoord. De uitgevoerde maatregelen zijn bewezen effectief. Het betreft voor het complex 25 broedparen. Naast de nestplekken zelf is het van belang dat er voldoende wintergroen aanwezig is. In de omgeving – buiten de invloedssfeer van het werk staan groenblijvende struiken. Na de oplevering van de woningen worden ook binnen de percelen van het complex struiken als liguster of klimop aangebracht, zodat de omgeving beter geschikt wordt als biotoop van de huismus. In het stedenbouwkundig rapport is op blz. 18 e.v. aangegeven en uitgelegd wat er wordt uitgevoerd. In het architectuurrapport is op blz. 5 een illustratie opgenomen van de toekomstige inrichting. De erfscheidingen worden groen (hagen of klimop aan roosters). Wellicht dat een beperkt deel verdwijnt, echter het resterende deel wordt geoptimaliseerd voor de huismus. Binnen de invloedssfeer van het werk is slechts een beperkte hoeveelheid groen aanwezig, aan de overzijde van de weg zijn verschillende groene struiken aanwezig. Door zo veel mogelijk groen te sparen (er mag alleen gekapt worden als het echt in de weg staat) en door te faseren blijft er (en direct het groen in te richten) blijft er voldoende dekking over. Bovendien is en blijft er volop groen aanwezig in de omgeving.

Er is bewust gekozen voor groene erfafscheidingen in de vorm van liguster of klimop. Er komt dus eerder meer dan minder groenblijvende struiken. Dat de groene struiken een essentieel onderdeel van het habitat zijn wordt door ons onderschreven.

De routing en planning houdt zo veel mogelijk rekening met behoud van de huidige groene struiken. Er blijft (ruim) voldoende wintergroene struiken over voor de huismus tijdens de bouwtijd. Alleen het groen dat echt in de weg staat mag gekapt worden. Bovendien beslaat de bouw maar een beperkte locatie binnen de wijk. In de wijk zijn volop wintergroene struiken en bomen aanwezig.

De huismus is algemeen en in vrij grote aantallen aanwezig binnen de bebouwde kom van Soesterberg. Wat wijst op een gunstig habitat voor de soort. Op blz. 10 van het ecologisch onderzoek is een kaart geplaatst met de inventarisatie van de groenstructuur die van belang is voor de huismus. Hieruit blijkt dat slecht zeer beperkt het groen wordt aangetast tijdens de bouw dat van belang is voor de huismus.

De erfgrans van de verschillende panden wordt ingericht met klimop of heesters. Dat betekend een toename van geschikte wintergroene struiken binnen het perceel. Daarnaast worden twee mussentillen geplaatst in de tuin van de nieuwbouw – ook het aantal geschikte nestplekken zal daarmee toenemen. De aantasting van het leefgebied is daarmee tijdelijk van aard. Deze periode wordt zo kort mogelijk gehouden. Er wordt zo min mogelijk van het bestaande groen gekapt. Zodra het mogelijk is (levertijd mussentil) wordt deze geplaatst en wordt er niet meer in de directe omgeving van de til gewerkt (ca. 10 m afstand bewaren). Na goedkeuring wordt e.e.a. in een ecologisch werkprotocol opgenomen en in de opdracht van de aannemer vastgelegd.

(bron: "Activiteitenplan Moerbessenberg te Soesterberg" van 30 augustus 2021)

Gewone dwergvleermuis: ongeschikt maken

"Voor de openingen in de gevels worden exclusion flaps gebruikt. Daar waar vleermuizen onder het dak zitten wordt onder begeleiding van een ecooloog de dakpannen handmatig verwijderd."

"Ook de andere plaatsen worden in overleg tussen de ecooloog en de aannemer of met exclusion flaps, of met handmatig verwijderen of door tocht te veroorzaken ongeschikt gemaakt. Ook de mogelijk niet of minder geschikte openingen worden op dezelfde manier afgedicht."

Door – buiten de kraamtijd – en bij gunstige omstandigheden (warmer dan 10 °C en droog) bijvoorbeeld exclusion flaps op te hangen en een aantal dagen te laten hangen voordat het pand wordt gesloopt zijn de dieren effectief uitgevlogen. Nadat de exclusion flaps een aantal dagen hangen wordt door de ecooloog gecontroleerd of er nog dieren aanwezig zijn. Dat wordt gedaan door in de avondschemering met een batdetector te controleren of er nog dieren uitvliegen.

(bron: "Activiteitenplan Moerbessenberg te Soesterberg" van 30 augustus 2021)

Gewone dwergvleermuis: tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen

Zoals aangegeven zijn de betreffende kennisdocumenten leidend bij de te nemen maatregelen. We hebben geen aanleiding gehad om hiervan af te wijken. De kasten hangen op 4 m of hoger, hebben een vrije uitvliegruimte en hangen op verschillende geschikte gevels. Het betreft overigens mitigatie voor paarverblijven. Deze zijn in de omgeving volop aanwezig. In de woningen waar de kasten zijn opgehangen zijn geen vleermuizen aangetroffen. De kasten hebben geen merk en geen type aanduiding, de kasten worden als maatwerk geleverd en hebben drie leegruimten. Verder voldoen de kasten aan de maten die in het kennisdocument wordt genoemd. De kasten zijn op verscheidene locaties toegepast. Bij controle van de kasten blijkt regelmatig dat de kasten bezet zijn door vleermuizen. In een van de locaties is een kraamkolonie aangetoond in een kast. De kasten voldoen aan de maten die worden aangegeven in het kennisdocument. De kasten zijn in week 48 2020 opgehangen

Voor locaties tijdelijke kasten: zie "Huismus: tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen" in bijlage 4.

Gewone dwergvleermuis: permanente alternatieve verblijfplaatsen

In de uiteindelijke nieuwbouw worden acht verblijfplaatsen – in de vorm van inbouwkasten – voor de gewone vleermuis geïntegreerd. er zijn 6 kasten op de voorgevel geprojecteerd (= zuidgevel) en twee kasten op de achtergevel (= noordgevel). Op de zijgevels is geen ruimte voor het plaatsen van vleermuis kasten op voldoende hoogte. De kasten worden als maatwerk geleverd en meten 55 x 55 cm en hebben drie leefruimten. De kasten zijn op verscheidene locaties toegepast. Bij controle van de kasten blijkt regelmatig dat de kasten bezet zijn door vleermuizen. In een van de locaties is een kraamkolonie aangetoond in een kast. De kasten voldoen aan de maten die worden aangegeven in het kennisdocument.

(bron: "Activiteitenplan Moerbessenberg te Soesterberg" van 30 augustus 2021)

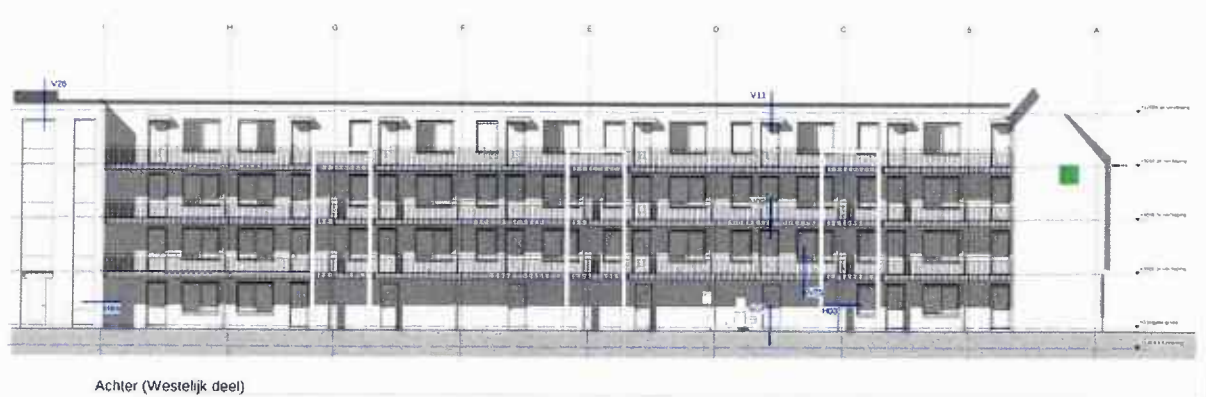
Voorgevel (links)

Voorgevel (rechts)

Achter (Oostelijk deel)

(bron: "Bijlage 5. Gevels Moerbessenberg" in aanvullingen van 6 augustus 2021, met de locaties van de inbouwkasten in groen aangegeven)

